

DEBREGZENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

ELŐFIZETESI ÁR: HELYBEN: 1 HÓRA 1 KORONA, NEGYEDÉVRE 3 KORONA, VIDÉKEN EGY HÓRA 1 KORONA 50 FILLÉR, NEGYEDÉVRE 4 KORONA 50 FILLÉR

PÁRTOXTÓL FÜGGETLEN
POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORANT
KIADÓTULAJDONOSOK: HOFFMANN ÉS KRONOVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 49

Az oroszok üldözése előrehalad

A Narew és a Bug között az oroszok összes állásaikból hátrálnak — Lipót herceg csapatai átkeltek a Bug alsó szakaszán — A szövetségesek harmincöt kilométerre közelítették meg Brest-Litowsk erődeit Kowno és Nowo-Georgiewsk sikeres ostroma

A szövetséges seregek tegnap ismét nagyot haladtak Brest-Litowsk felé. József Ferdinánd főherceg hadserege, amely Mackensen tábornagy hadseregének balszárnya, tegnap áthaladt Biala városán, amely mindössze 35 kilométernyire van nyugatra Brest-Litowsk külső rövdvonalától. Ugy látszik, ezek a csapatok érkeznek be elsőnek Kelet-Lengyelország végvárának bástyái alá, bár Kövess tábornok hadserege, amely Lipót bajor herceg hadseregének része, északnyugati irányból szintén mértőföldes léptekkel nyomul az erősség felé. A bajor herceg más seregei viszont, amelyek három nappal ezelőtt Siedlicét elfoglalták, tegnap a Siedlicétől északkeletre 35 kilométerre fekvő Drohiczyn (Drohiszyn) mellett átkeltek a Bug alsó szakaszán és bekerítéssel fenyegetik azokat az orosz seregeket, amelyeket Scholz tábornok kergetett le a Narew mellől. Az oroszok ugyanis a Narew és a Bug közelében összes állásaikat kénytelenek voltak föladni s most Lipót herceg elvágással fenyegeti visszavonulásuk útját. Nowo-Georgiewsk és Kowno körül a német ostromló csapatok tegnap is előrehaladtak.

Az érdeklődést az orosz harctér eseményein kívül a Balkán foglalja le, ahol az entente óriási erőfeszítéseket tesz új szövetségesek megszerzése végett, eddig azonban minden eredmény nélkül.

Mai távirataink:

Előnyomulásunk Brest-Litowsk felé

Budapest, augusztus 16. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) — A főhadiszállás jelentése az orosz hadszíntérről:

A Bugtól nyugatra eső területen az oroszok üldözése gyorsan halad előre.

A szövetségesek centrumában előnyomuló osztrák-magyar erők Bialától nyugatra a Klikawka kereszttől hátráló ellenségnek közvetlenül a nyomában maradtak.

József Ferdinánd főherceg hadosztályai tegnap este harcok közben elérték a Bialától délre és délnyugatra fekvő területet, az éjjel hidat vertek a Krznán és ma reggel átkeltek a folyón. Az ellenség utóvédjeit, ahol szembe fordultak velünk, megtámadtuk és megvertük.

Kövess tábornok csapatai az ellenséget a Klikawka felső folyásán át üldözték. Biala vidékén és Brest-Litowsk irányában számos kiterjedt tüzvész látható.

Wladimir-Wolynskijnél a Bug keleti partján több helyen szilárdan megvettük lábunkat. Itt és Kelet-Galiciában a helyzet változatlan.

HÖFER altábornagy,
a vezérkar főnökének helyettese.

A német jelentés

Berlin, augusztus 16. — (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) A nagy főhadiszállás jelentése a keleti hadszíntérről:

Hindenburg tábornagy hadseregének: A kownoi előretolt állások ellen intézett további sikeres támadások alkalmával tegnap 1730 orosz, köztük 7 tisztet, elfogtunk.

Az orosz állásoknak az eredményes Nurzec-átkeléssel előkészített áttörése tökéletesen sikerült. Az ellenség az áttörés helyéről kiinduló nyomásnak és az egész arcvonalon megújított támadásoknak enged és a Narewtől a Bugig terjedő összes állásaiból hátrál. Üldöző csapatunk elérték Brjansk magasságát. Több mint 5000 fogoly jutott kezünkre.

Nowo-Georgiewsknél a védőket a váróvözhöz közelebb vetettük vissza.

Lipót bajor herceg tábornagy hadseregének: A balszárny az éjjel Drohiczyntól nyugatra kieroszakolta az átkelést a Bugon. A centrum és a jobbszárny tegnap délelőtt áthaladt Losicén és Miedrzyrzeczén s a Lozna- és Lukowka-szakaszon (Drohiczyn és Biala között) újabb ellenállásra talált, amely ma virradatkor Losicétől keletre a sziléziai landwehr támadásán megtört. Az ellenséget üldözzük.

Mackensen tábornagy hadseregének: Az üldözés tovább tart. — Bialát és Sławatyczt elhagytuk.

Wlodawától keletre csapataink a keleti parton nyomulnak előre.

Brest Litowsk

Az orosz és a négyesszövetség sajtójában Brest Litowsk-nak erős várát az oroszok a következő ellenállás központjaként jelölik meg, miután a helyzet a Bugtól nyugatra többé-kevésbé tarthatatlanná vált. Brest Litowsk, mely a Muchavicének a Bugba való torkolatánál fekszik, kiváló vasuti csomópontnak tekinthető, amennyiben a Rokitno mocsár által elválasztott forgalmi vonalakat, amelyek Fehér-Oroszországnak északi és déli kormányzóságait Kis-Oroszországgal összekötik, Varsó feladása

után kiválóan alkalmas, hogy az orosz ellenállás központja legyen. Miután ezt a megerősített helyet különböző oldalokról mocsarak által szegélyezett víziutak veszik körül, — keletről a Muchavice, északkeletről a Liesna és délnyugatról a Krzna — rendkívül nehéz közelébe férközni, mivel gátak és más víziművek könnyen lehetővé teszik azt, hogy messzire elterjedhető területeket eláraszthassanak. A védőműveket ezenkívül mocsarak, amelyek a déli, keleti és részben nyugati erődítményeket is körülveszik, természetesen megerősítik. Erődítményi szempontból Brest Litowskot elsőrangú helynek kell tekintenünk. A várnak tulajdonképeni központja a harmincas évekből származik és modern nézőpontból itélve, többé már nem korszerű. Ez a nagy központi védőmű egy szigetén foglal helyet és a Bug nyugati oldalán a terespoli művek veszik körül. Északon és délen a volhyniai és cobrinai védőművek területnek el. A vasuti hidat a nagy és modern védőmű, a „Grafsberg“ védi; az erődítmények csak mintegy öt kilométernyire fekszenek a masszív központi erődötől. Ezek közül négy a Bug keleti partján fekszik. Az erődítményeknek csak egy bizonyos részét építették ki újabban.

Haditanács Carskoje-Seloban

Stockholm, augusztus 16. (Magyar Távirati Iroda.) Carskoje-Seloban állandóan nagy tanácskozások folynak magasrangú katonák részvételével. A tanácskozások hír szerint fontos döntéseket készítenek elő.

Riga eleste előtt

Bukarest, augusztus 16. A Golos Moskwi jelenti Rigából: Ugy látszik, hogy az ellenség a legközelebbi napokban ostromolni fogja az erődítményeket, mert megállapították, hogy a német Keleti-tengeri flotta együtt működik a szárazföldi hadsereggel. A német flotta valószínűleg meg fogja kísérelni, hogy kikényszerítse a Rigai-öbölbe való behatolást s így lehetővé tegye az erődöknek a tenger felől való lövetését. A németek az utóbbi napokban kísérletet tettek aziránt, hogy az aknák kihalászásával szétörjék a tengeröböl akna-záróvét.

Ágyu- és tiszthiány az orosz hadseregben

Hága, augusztus 16. A Nieuwe Rotterdam-sche Courant keleti harctéri tudósítója jelenti, hogy az orosz hadseregben nagy a hiány tisz-

tekben és használható ágyukban, ugyisintén a fegyverekhez és az ágyukhoz való municióban. Ez a körülmény kényszeríti az oroszokat a visszavonulásra. — Radomnál minden ember csak 120 tölténnyel volt felszerelve 200 töltény helyett.

Varsó elestének hirt az orosz Dnjester-fronton

Berlin, augusztus 16. (Magyar Távirati Iroda.) A *Berliner Zeitung am Mittag* tudósítója jelenti Csernovizból: A Dnjester-arcvonalon igen érdekes és az orosz viszonyokra föltte jellemző eset történt tegnap. Zaleszczyki közelében álló csapatainkhoz az oroszok parlamentairet küldtek át és megkérdezték, igaz-e, hogy Varsó elesett? Az oroszok érdeklődéséből megállapítható, hogy az orosz hadvezetőség mindaddig eltitkolta Varsó elestét a többi arcvonalon álló orosz seregek előtt.

A háborút Amerika hosszabbítja meg

Berlin, augusztus 16. (Magyar Távirati Iroda.) Moltke vezérezredes fogadta Emerson amerikai ezredes és haditudósítót, aki azt a kérdést intézte a nagy vezérkar volt főnökéhez, hogy mikorra remélhető a békekötés? — Moltke többek között ezeket mondta:

— A háború addig tart, amíg Amerika municiót szállít ellenségeinknek. Ha Amerika nem szállított volna municiót az entente számára, az egyik fronton már bevégeződött volna a háború.

Az olasz háború

Olasz kudarc a tirol fronton

Budapest, augusztus 16. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) — A főhadiszállás jelentése az olasz hadszíntérről:

A tirol arcvonalon az ellenség nehéz tüzésége hosszabb szünet után ismét megkezdte a tüzelést erdeink, különösen azok ellen, amelyek a Tonale-szorosnál, valamint a Iavaronei és folgariai fensíkon fekszenek. Az olasz gyalogságnak a tonalei műton a Popena állás ellen (Schluderbachtól délre) és a Dreizinnen-területen megkísérelt támadásait visszavertük.

Éppogy megheiusultak a tengeremléki arcvonalon az ellenségnek a Krntól délre fekvő területen megújított támadásai, valamint a doberdói fensík kiugró része ellen intézett előretörései is.

HÖFER altábornagy,
a vezérkar főnökének helyettese.

Bombáztuk Velence erőit

Az „U. III.” buvárhajónk elsüllyedt

Budapest, augusztus 16. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) — Hivatalos jelentés a tengeri eseményekről.

Hidroplánjaink egyike augusztus 15-én délután Velence négy parti erődjére bombákat dobott, amelyek egynek kivételével mind az erődökön belül robbantak fel. Repülőink az üldözésre induló öt ellenséges repülőgép közül kettőt felszálláskor géppuskatűzzel visszafordulásra s leszállásra kényszerítettek. A másik kettő rövid idő múlva felhagyott az üldözéssel, míg az utolsó ellenséges repülő a mi gépiünket egészen az Istrial tengerpart közelébe követte, a homót minden eredmény nélkül vissza kellett fordulnia. Hidroplánunk annak ellenére, hogy az ellenséges hadihajók és erődök hevesen lövöldöztek, sértetlenül tért vissza.

Hivatalos olasz jelentés szerint az „U. III.” jelzésű tengeralattjárónkat augusztus 12-én a déli Adrián elsüllyesztették. A tengeralattjáró

naszád másodtisztját és 11 legényét megmen-tették és hadifogságba vitték.

FLOTTAPARANCSNOKSÁG.

A Balkán államok sorsdöntő órái

Az entente erőfeszítései

Chiasso, augusztus 16. (Magyar Távirati Iroda.) A *Stampa* jelenti: Az entente képviselői sűrű tanácskozásokat folytatnak Nisben, Szófiában, Athénben és Bukarestben. Különösen Szerbiára és Görögországra gyakorolnak nagy nyomást. Ha Szerbia nem mondana le a monastiri vilajetről, úgy az ententera nézve minden elveszett.

Szerbia válaszuton

Bukarest, augusztus 16. (Magyar Távirati Iroda.) A *Tribuna* szerint a Pucis-kormányban megvan a hajlandóság Bulgária kielégítésére, azonban a szkupstina nélkül nem teheti. Azt tervezik, hogy Anglia az entente nevében megszállja Macedoniát. Miklós cár táviratozott Péter királynak és Sándor trónörökösnek, mire egybehívták a koronatanácsot.

Radoslawow nyilatkozata

Szófia, augusztus 16. (Magyar Távirati Iroda.) A *Kölnische Zeitung* tudósítója beszélgetett Radoslawow bolgár miniszterelnökkel, aki kijelentette, hogy a szobranjé nem hívják össze. A bolgár közvélemény óhajtja a Törökországgal való megegyezést.

Román minisztertanács

Bukarest, augusztus 16. (Magyar Távirati Iroda.) Vasárnap minisztertanács volt, amelyről a lapok azt közlik, hogy döntő fontosságú volt, de közelebbit nem jelentenek róla.

Görögország hajthatatlan

Athén, augusztus 16. (Magyar Távirati Iroda.) Gunaris miniszterelnök fogadta a macedon képviselőket és kijelentette nekik, hogy Görögország Szerbiával egyértelműen visszautasítja az entente jegyzékét és semmiféle területet sem enged át Bulgáriának.

A francia harctér

Berlin, augusztus 16. — (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) A nagy főhadiszállás jelentése a nyugati hadszíntérről:

Ammersweilertől északra (Dammerkirchtől északkeletre) a franciáknak egy részleges támadása állásaink előtt tüziünkben összeomlott.

Poperinghen bombázása

Páris, augusztus 16. (Magyar Távirati Iroda.) A németek hevesen lőtték Poperinghent nagy kaliberű ágyukkal. A lakosság teljesen elhagyta a várost és Franciaországba menekült.

Apollo

Ma, kedden
délután 6 órakor folytatódólagos bemenet félholy-
árakkal, 9 órakor rendes helyárok.

2 sláger!

A kincskeresők.

Látványos nagy dráma 3 felv.

AZ ALVAJÁRÓ.

Társadalmi színmű 3 felv.

Elsőrendű kíséző műsor.
Legújabb háborús képek.

Spanyolország fegyverkezik

Madrid, augusztus 16. (Magyar Távirati Iroda.) Dato miniszterelnök kijelentette a lapok képviselői előtt, hogy Spanyolország megtartja semlegességét, mindazonáltal folytatja fegyverkezését, hogy szükség esetén megvédelmezhesse integritását.

A svéd királyné és a kicserélt foglyok

Stockholm, augusztus 16. A svéd királyné az Öland szigeten fekvő Borgholmba elébe utazott a Birger Jark kórházhajónak, mely az Oroszországból hazatérő súlyosan sebesült németeket Trelleborgból Sasznitzba fogja vinni. A királyné megtekintette a kórházhajót és nagy figyelemmel egy óra hosszat szemlélte a hajó berendezését. A királyné pénteken Laszbergbe utazik, hogy a német és az orosz rokantakat megtekintse.

A Dardanellák ostroma

Konstantinápoly, augusztus 16. A főhadiszállás jelentése a Dardanella-frontról:

Ari Burnutól északra augusztus 14-én az ellenség újabb támadását, amelyet az Anafortai síkságon jobb szárnyunk ellen intézett, visszavertük.

Orosz vereség Van mellett

Konstantinápoly, augusztus 16. A főhadiszállás jelentése a kaukázusi frontról:

Van városát orosz csapatok és örmény banda megtámadták. A gyenge helyőrség husz órai ellenállás után orosz erősítések érkezése miatt kiürítette a várost. Augusztus 15-én csapataink ismét elfoglalták a várost. A bandák és az orosz osztagok kénytelenek voltak visszavonulni, miközben az egész vidéket elpusztították.

A harctéri helyzet

A meghódított orosz föld — Napoleon példája —
Az olaszok tehetetlensége — Mikor a hó lehull

A *Pester Lloyd* haditudósítója, Landauer Béla jelenti lapjának a sajtóhadiszállásról: Egy magas állású személyiség a következőképpen nyilatkozott előttem az általános helyzetről:

— Az utolsó három hónapban sikerült a szövetséges csapatoknak, hogy nemcsak elragadták az ellenségtől azokat az előnyöket, melyeket ember- és hadianyagban való fölényével és pazarlásával kikényszerített, hanem megszállták az ellenség területének oly részeit is, amelyek területre és értékre nézve jelentékenyen fölülmúlják a visszahódított területet. — Ugyanakkor a német fal rendületlenül áll a francia földön, délen pedig az új ellenség egy lépéssel sem jutott közelebb az osztrák-magyar csapatokhoz, mint ahol ezek kezdetül fogva stratégiai okokból föllállottak. A feladatainknál fogva Franciaországban és Belgiumban megosztott német csapatok és a délnyugati háború által megosztott osztrák-magyar csapatok egyesült erővel elkészülhettek a milliós orosz hadsereggel, amely pedig számbelileg még mindig nagy túlsúlyban van a vele szemben álló szövetségesekkel. Kérdés már most: mi lesz ezután?

Az entente atyai jóindulattal szemünk elé tárja Napoleon példáját, hogy visszatartsa bennünket az esetleges további előnyomulástól Oroszország belsejébe. A nélkül, hogy annak a kérdésnek a fejtegetésébe bocsájtkoznék, vajjon a most megszállt vonalon túl tervbe van-e véve ilyen előnyomulás, csak arra akarok rámutatni, hogy Napóleon mögött bajosan voltak elsőrangú vasut- és utálózatok, mértőletes munició és élelmezési oszlopok, aligha volt előtte milliósokkal meggyöngyült ellenség és nem igen

volt akkor kedvezőbb nyár vagy ős. *Napoleon példája is hiányzott Napoleonnak.* Az elmúlt háborus esztendő tanúságai szerint mindennek híjával lehetnek a szövetséges csapatok, csak tapasztalatoknak és előrelátásnak nem. — Ha a régi iskola hagyományai szerint még mindig lehetetlennek látszik is, hogy Oroszországot megverhetik, mégis foglalkozni lehet azzal a gondolattal, hogy *a kozákok hatalmának legendájával a feneketlen ember-rezervoár meséje is véget fog érni.*

Az *olasz ellenségnek* egy olyan hadsereggel, amelyet tíz hónapon át készenlétben tartottak, erősítettek, kiképeztek, a modern technika és a hadi tudomány összes vívmányaival elláttak, — bár csupán hadseregünknek egy töredékével szemben — három hónapos szakadatlan, kétségbeesett ostrom dacára sem sikerült, hogy csak a görzi hidfőt is hatalmába kerítse. Nem kell hozzá valami különösen éles elme, hogy az ember megfejtse az osztrák-magyar csapatok defenzívájának motívumait.

Végül: hogy *mikor ér véget a népek háboruja?* Ha azt hiszem, hogy *délen a második fülvönás tulajdonképpen csak akkor fog kezdődni, ha északon az első befejeződik,* akkor nem mindtám többet, mint amit a legkevésbé beavatott ember is tud. Legföljebb csak egy határozatlan érzésről lehet szó. Így például azt hiszem, hogy *az első fegyverszünet a hóval borított mezőkön fogja meglepni a csapatokat.* — Hogy ez lesz egyszersmind az utolsó fegyverszünet is? Bármennyire fájlaljuk is drága véreink elvesztését, *bajosan leszünk mi azok, a kik a béke felé tolakodunk.*

A debreceni gyorsvonat ügye

Felterjesztés a miniszterelnökhöz

Debrecen város tanácsa ma ismét foglalkozott a *Debrecen—Budapest közötti polgári vasúti forgalom* javításának kérdésével.

Csóka Samu főjegyző tett előterjesztést az ügyben. Bemutatta a máv. igazgatóságának válságát, amelyet a városnak arra a kérésére adott, hogy állítsák vissza a forgalomba azt a két gyorsvonatot, amely a háboru előtt közlekedett Debrecen és Budapest között. *A városnak ez a kívánsága nem teljesíthető* többféle okból, amelyek a háborus állapot folytán állanak fenn. — A tanács elhatározta, hogy most már egyenesen *Tisza István gróf miniszterelnökhöz fordul* Debrecen vonatközlekedésének megjavítása érdekében.

Bemutatta *Csóka Samu* főjegyző a kereskedelemügyi miniszterhez intézendő felterjesztést, amelyben körülbelül a következőket adja elő a tanács:

„Debrecen sz. kir. város engedve a város lakossága részéről több irányban előterjesztett panaszoknak és indítványoknak, a máv. debreceni üzletvezetőségéhez azon tiszteletteljes kérelemmel fordult, hogy miután a város lakossága körében, de különösen kereskedőink közt általános óhaját képez az, hogy más városok példájára most, amikor a csapatszállítások már nem olyan nagymérvűek: *Debrecen város és Budapest között gyorsvonati összeköttetés létesíttessék.* Egy gyorsvonat beállítása a máv. menetrendbe, a város kereskedelmi és ipari forgalmának igen fontos érdekét képezi. Ez pedig nem is olyan lehetetlen, mert mi nem külön gyorsvonat beállítását kérjük, hanem csak annyit kérünk, hogy Debrecenből csatlakozhassunk a nagyváradi gyorsvonathoz.

Ezen megkeresésünkre a debreceni üzletvezetőségtől f. évi július 7-én azon értesítést kaptuk, hogy a helyzet javítása nem tőle függ. Budapest és Püspökladány között a forgalom ellátása ugyanis a Budapest központi és az aradi üzletvezetőséghez tartozik. Ha ők közlekedtethetnék a szóban forgó gyorsvonatot, az üzletvezetőség is megengedné volna hozzájuk a csatlakozást. A városi tanács megismételte a

kérelmet és egyenesen a máv. igazgatóságához fordult.

Mint hogy úgy a máv. igazgatóságának, mint a debreceni üzletvezetőségnek a fent elmondottak szerint nem áll módjában Debrecen és Budapest közt egy gyorsvonati összeköttetés beállítása, városi tanácsunk mai napon tartott ülésében azon határozatot hozta, hogy egyenesen Nagyméltóságodat kérjük fel tisztelettel arra, hogy a lehetőséghez képest az általunk kért jó összeköttetés létesítése iránt minél előbb intézkedni méltóztassék.

Debrecen város kereskedelmi és ipari élete erősen megsínylette a háborút, különösen akkor, amidőn az északi harctérre városunkon keresztül történtek a legnagyobb katonai- és munió-szállítások. Most, amikor már más irányba terelődtek el a csapatszállítások, méltányosnak tartjuk városunk lakosságának azon törekvését, hogy az ország szívével, Budapesttel az összeköttetése gyorsabb és kényelmesebb legyen.

Megújítjuk tehát többszöri kérelmünket és *kérjük Nagyméltóságodat, hogy egy Debrecen-től Budapestig és vissza közlekedő gyorsvonat beállítása iránt lehetőleg sürgősen hathatós intézkedést tenni méltóztassék.*

Ezt a felterjesztést juttatja el a tanács *Tisza István gróf miniszterelnökhöz* is azzal a kérelemmel, hogy járjon közbe Debrecen kívánságának teljesítése érdekében. A felterjesztést *Domahidy Elemér* főispán fogja a miniszterelnök, a kereskedelmi és belügyminiszter elé juttatni és szintén kéri fogja támogatásukat Debrecen kívánságának méltánylása érdekében.

Szell Kálmán meghalt

1845—1915.

Budapest, augusztus 16. Széll Kálmán v. b. t. t., volt miniszterelnök, hétfőn hajnalban rátóti birtokán meghalt. Széll Kálmánnal a magyar közéletnek egyik legkiválóbb alakja költözött el az élők sorából. Több mint négy évtizeden keresztül egyik legértékesebb államférfia volt Magyarországnak. Pénzügyminiszterségéhez fűződik az ország pénzügyi helyzetének megjavítása. 1899-ben az ország miniszterelnöke lett.

Szell Kálmán halálának híre őszinte és mély részvétet keltett az összes politikai körökben. A temetés csütörtökön lesz a vas megyei Taplánfa községben; az ottani családi sírboltban helyezik örök nyugalomra Széll Kálmán holttestét.

Szell Kálmán életrajzát a következőkben ismertetjük:

Szell Kálmán a vas megyei Gosztonyban született 1845-ben, mint Széll József alispán, későbbi főispán fia. A jogot Budapesten végezte. 1868-ban első ízben lett képviselője a szentgotthárdi kerületnek. A Házban nagy tevékenységet fejtett ki. Deák Ferencnek kedveltje volt; neje Vörösmarty Ilona, a nagy költő leánya és a haza bölcsének gyámlánya.

1875-ben elvállalta a pénzügyminiszteri tarcát, amelyről azonban a boszniai hadjárat után lemondott. Tárcaja keretében sok üdvös újítást hozott be, így újjászervezte a pénzügyi adminisztrációt azáltal, hogy az adófelügyelői intézményt létesítette; államosította a tiszai és keleti vasutat, a pénzügyi és gazdasági ügyekre vonatkozó kiegyezést Ausztriával létrehozta; újjászervezte, illetőleg létesítette az osztrák-magyar bankot, miáltal megoldotta a bankkérdést. Nagy feltűnést keltett 1880. február 24-én mondott budget-beszéde, melyben a kormány pénzügyi politikáját támadta meg. Nagy része volt a Magyar Jelzáloghitelbank megalapításában, melynek igazgatója lett, ugyszintén a Lezámitolóbanknak is. 1887-ben Kőszegen választották meg és akkor mondta el a magyar pénzügy történetében korszakossá vált programbeszédét. — A pénzügyi tarcát ismételtén visszautasította. Ezen időben ruházta fel ő felsége a valóságos belső titkos tanácsosi címmel és méltósággal. 1892—96-ig elnöke volt a pénzügyi bizottságnak, 1896. óta pedig a közigazgatási bizottságnak. — 1893-ban a Lipót-rend nagykeresztjével tüntettetett ki. Tevékenysége

mindenre kiterjedt. Mint elnök működött az 1896. és 1898. évi budapesti delegációk gyűlésein. Hosszabb időn át elnöke volt a Dunántúli Közmuvelődési Egyesületnek és mindezekon kívül foglalkozott mezőgazdasággal és állattenyésztéssel is. Rátóti tehenészete világhírű. Elnöke volt az 1896. évi budapesti interparlamentaris konferencia magyar csoportjának és három évig az országos kvóta-bizottságnak. — Ezen idő óta újból vezérszerepet kezdett játszani a politikában és több ízben megakadályozta az obstrukció letörésére irányuló erőszakos intézkedések és eszközök alkalmazását.

1899. január havában a házfelosztás tárgyában kihallgatáson volt ő felségénél és azzal bízott meg, hogy Bánffy báró miniszterelnökkel együtt vezesse a béketárgyalásokat. — Ugyanezen év februárjában kabinetalakítással bizta meg a király, ami, az ellenzék aláírván a paktumot, sikerült is neki. Kormányelnöksége alatt fuzionált a nemzeti párt a szabadelvűpárttal és a képviselőháznak ekkép megalakított többsége egymásután szavazta meg a gazdasági kiegyezés ideiglenes rendezéséről, a kuriai bíráskodásról szóló törvényeket és az új házszabályokat. Rendezte Magyarország kereskedelmi viszonyát a külállamokhoz. Mint belügyminiszter, rendeletekkel rendezte a lelenygermeket és a hét éven felüli züllött gyermekek ügyét. Az összeférhetlenségi törvény már az ő elvei alapján lépett életbe. 1902-ben a Szent István-rend nagykeresztjét kapta. Ugyanezen évben megkötötte Körber osztrák miniszterelnökkel a kiegyezést, melynek tárgyalásai majdnem egy teljes évig húzódtak. A következő évben törvényjavaslatot nyújtott be az unclétszám felemelése tárgyában, s miután ezen javaslat ellen megindult az obstrukció, beállt az ex-lex. A szabadelvűpárt bomlásnak indult; Apponyi és hívei a nemzeti vívmányokat, Tisza követői pedig a házszabályrevíziót írták zászlójukra. 1903. június 16-án lemondott a miniszterelnökségről és Rátóra vonult vissza.

A politikában azóta csak elvétve szerepelt; 1903. augusztusában ő felsége kikérte a véleményét a válságra nézve. Tisza István gróf jelölésekor pedig elsímitotta a szabadelvűpárt belsejében támadt ellentétet. 1904. év végén lemondott szentgotthárdi mandátumáról, de újból jelölték és a közvetlenül következő 1905. évi általános választások alkalmával újra megválasztották. A már azóta megszűnt alkotmánypártnak elnöke volt, legutóbb nem tartozott pártához. A szentgotthárdi kerület 1910-ben ismét nagy szótöbbséggel választotta meg.

ADJUNK LÁTCSÖVEKET KATONÁINKNAK!

Jó távcső egész csapatokat megmenthet a meglepetés veszedelmétől és az ellenség kikémlésére is a legbiztosabb segítő eszköz. Küldjük el távcsöveinket hős katonáink számára a Hadsegélyző Hivatal címére (Budapest, IV. Váci-utca 38. szám.)

URANIA

Debrecen legnagyobb, legelőkelőbb mozija
RÉSZTÉL — TELEFON 12-51.

Ma utoljára!

NORDISK FILM

A Cigányleány.
Dráma 3 felvonásban.
Főszereplő: **Ebba Thomsen.**

A PILOTA SZERELME.
Dráma 2 felvonásban.

ÖREGEK és FIATALOK.
Vígjáték 2 felvonásban.
Nervég felold. Látkép.

Előadások kezdete 8 órakor, rendszeres helyér.
Polgártalános bemenet.

Előleges jelentés!
Amerika legnagyobb átváltozó művésznője
MISS SHEBA a női FRIGOLI
csak két napig szerdán 18-án és csütörtökön 19-én az 6 bamlatos műsorával.

HIREK

— **A király születésnapja.** Augusztus hó 18-án, a király születésnapján Debrecen közönsége is ünnepelni fog. A nemzeti örömműnnepen a templomokban istentiszteletet fognak tartani, amelyeken a városi tanács tagjai a polgármester vezetésével teljes számban meg fognak jelenni.

— **A városi tisztviselők háborus fizetési pótléka.** A város törvényhatósági bizottsága a legutóbbi ülésén 10—15—20 percentes háborus fizetési pótlékot szavazott meg a városi tisztviselők részére, úgy, hogy a nagyobb percentes pótlékot a kisebb fizetésűek, a kisebb percentest a nagyobb fizetésűek kapták. A pótlék fedezetére szükséges 1 százalékos pótladó is. A határozat jóváhagyását végett felterjesztették a belügyminiszterhez, akinél most érdeklődött annak sorsa felől Csűrös Ferenc dr. kulturatanácsnok. Olyan választ, amelyből a határozat jóváhagyását lehetne remélni, nem kapott a miniszteriumban, ahol kijelentették, hogy a kormány egy bizonyos maximumot szándékozik megállapítani a városi tisztviselők háborus fizetési pótlékára vonatkozólag, amelynél nagyobb pótlékot egyik város sem adhat a tisztviselőinek. Ennek a maximumnak a megállapítása után fog dönteni a miniszter a debreceni tisztviselők háborus fizetési pótlékára vonatkozó közgyűlési határozat fölött is.

— **A liszt- és kenyér-jegyek kiosztása.** A liszt- és kenyérutalvány-iroda vezetősége ez uton értesíti a város tisztelt közönségét, a kereskedőket és a malmok vezetőségét, hogy a régi utalványok érvénytelenek, azokra liszt ki nem szolgáltatható, az elavult utalványok a vezetőség által figyelembe nem fognak vétetni.

— **Halál a gyógyszerárban.** Tegnap délelőtt egy jómódonak látszó, erőteljes termetű férfi támolygott be a Hatvan-utcai Sas-gyógyszertárba. Leroskadt egy székre és arra kérte a gyógyszerészt, hogy orvost hívjon gyorsan, mert rosszul érzi magát. — Alig mondta ki az utolsó szavakat: a szívéhez kapott és jajszó nélkül meghalt. Az orvos megállapította, hogy szívszélhűtés okozta a halált. A halottnál nagyszögű pénz találtak. A nála levő írássokból kitudott, hogy az elhunyt Kömmerling János hajdudorogi földbirtokos, Hajdumegye törvényhatósági bizottságának tagja, aki tevékeny részt vett a vármegye közéletében. A halottat ma hazaszállították Hajdudorogra. — Megyeszerte általános részvét nyilvánult meg a tragikus véget ért Kömmerling János iránt. A megyeháza kitűzték a gyászlobogót.

— **A kenyér és a péksütemények árai.** — Márk Endre udvari tanácsos polgármester, Csóka Samu főjegyző és Rostás István rendőrfőkapitány előterjesztése alapján megállapította a kenyér, valamint a péksütemények árait. — Fehér, főző, buzalisztból süített egy kilogram kenyér ára viszontelárusítóknak 58 fillér, fogyasztók részére 60 fillér; barna, buza vagy rozslisztból, vagy buza- és rozsliszt keverékéből süített egy kiló kenyérnek az ára viszontelárusítóknak 40 fillér, konsumensek részére 42 fillér. A nullásnak megfelelő finom lisztből tejjel készült legalább 4 dekagram súlyú császársemlye és kifli ára a fogyasztók részére 4 fillér, a nullásnak megfelelő finom lisztből készült, legalább 4 dekagram súlyú vizessemlye ára a fogyasztóknak szintén 4 fillér.

— **A világitási vállalat postája.** Mióta a homokkörtben fiók-postahivatalt létesítettek, a városi világitási vállalat is annak a körzetébe tartozik és a belvárosi postahivatal nem kézbesíti ki a vállalatnak az érkező küldeményeit, hanem a vállalat azok átvételére egy szolgát alkalmazott. Ez a szolga vette át a pénzküldeményeket is. Nemrégén rájötték, hogy több pénz hiányzik. Kiderült, hogy a kézbesítő szolga több mint 2000 koronát elsikkasztott, amiből csak 181 koronát találtak meg nála. A vállalat

feljelentése folytán a rendőrség a szolgát letartóztatta. — Most pedig a város tanácsa átirta a nagyváradi posta- és távirda igazgatóságához a végett, hogy a posta ezentul kézbesítse ki a világitási vállalat címére érkező küldeményeket.

— **Megjött egy vagon városi cukor.** A város tudvalevően több vagon cukrot rendelt, hogy a lakosság cukorszükségletét kielégítthesse. A rendelt cukorból egy vagonra való ma megérkezett. Ezt a cukrot szétosztják a hatóság által megállapított áron kiadásra végett a kereskedőknek.

— **Tizenhárom hónapja katona — tévedésből.** Szegedről jelentik: A szegedi honvédelmi osztálybírósa ma egy lugosi népfőlkelő ügyét tárgyalta, akit azzal vádolt az ügyészség, hogy május 18-án a temeshidőri őrhelyén elaludt, azután pedig eltávozott őrhelyéről. A tárgyalás során kiderült, hogy a vádlott, Brinda Florea Zakariás, aki már tizenharmadik hónapja teljesít katonai szolgálatot, — tulajdonképpen nem is katona. Vallomása szerint 1871-ben született. Amikor a mozgósítást kihirdették, mint egyszerű, tanulatlan falusi ember, nem értette meg a rendelkezést és negyvenhárom éves kora ellenére ő is bevonult. Lugoson jelentkezett, nem nagyon kutatták a születési évét, hanem felöltöztették őt is egyenruhába. A meglepő valóság után Papp Tivadar dr. főhadnagy védő kifejtette, hogy a vádlott nem tekinthető katonának és így vele szemben nem is alkalmazhatók a katonai büntető törvénykönyv paragrafusai. A hadbírósa felfüggesztette a tárgyalást. Beszerzik a vádlott anyakönyvi kivonatát, hogy pontosan megállapíthassák az életkorát.

— **Felemelték a gyümölcs- és cukorka-árak létszámát.** A háboru óta több szegény asszony, akinek az ura hadbavonult, fordult engedélyért a rendőrséghez cukorka és gyümölcs árusítására. A tanács támogatni akarván ezeket a szegény asszonyokat: felemelte a létszámot százra. Ez a létszám már be is telt, de engedélyért folyamodók még mindig vannak. Ezért a város tanácsa a mai ülésén még huszszal emelte a létszámot, szigorúan kikötve azt, hogy engedély csakis olyan szegény asszonyoknak adható, akiknek a kenyérkeresője hadba vonult.

— **Öngyilkosság a csúsz miatt.** Pocsaji Gábor földmíves munkást ma este 7 óra tájban felakasztva találták a Vendég-utca 36. számú házban. Megállapították, hogy öngyilkosságot követett el. Kihallgatott ismerősei azt adták elő, hogy Pocsaji Gábort csúsz kínozta, ami miatt dolgozni sem tudott. Valószínű, hogy e miatt szánta magát az öngyilkosságra. A halottat a rendőrség beszállította a közpórház halottas kamrájába.

— **Wiener—Mode album c. divatlap legújabb száma** kapható Antalfynál, Szent Anna-ú.

— **Vasúti állomás a hortobágyi halastavaknál.** Már régebben elhatározták, hogy a hortobágyi halastavakhoz vasúti állomást létesítsenek. A máv. üzletvezetés elkészítette ennek akis állomásnak a tervét és megküldte a városnak.

— **A kolera.** A városi tiszt főorvosnak a városi közigazgatási bizottság augusztus 7-iki ülésén bemutatott egészségügyi jelentéséből megnyugodva vette tudomásul mindenki, hogy a kolera-veszély elmúlt Debrecen felől és július 18. óta nem fordult elő koleras eset. A lappangó járvánnyal szemben, amely itt-ott felüti fejét az országban; minduntalan résen kell lenniük. Erre inti a lakosságot Rostás István rendőrfőkapitánynak a városi tanács ma délelőtti ülésén tett bejelentése is, amely szerint ismét három pozitív koleraeset fordult elő a városban. Az egyik koleras egy cipész volt, akiről megállapították, hogy a szemétdombokon szedett össze bórhualladékokat és azzal reperálta a cipőket. A hatóság természetesen megtette a legmesszebbmenő óvintézkedéseket a lakosság egészségének megvédése érdekében.

— **35 dekás tábori postadobozok,** melyben a harctérre élelmiszereken kívül minden küldhető, 20 fillérjével kaphatók Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában, Debrecen, Piac-utca 49. és minden dohánytőzsdében.

Apró hirdetések

Irodai teendőknél jártas kisasszony azonnali belépésre keresetlik. Ajánlatok „Nagyobb vállalat” jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

Pormentesítő padlóolaj, szagtalan 1 K 40 fillérért kilogrammonként is kapható Weisz festéküzletében Hatvan-utca 11.

Házikenyér Orosházi-féle és friss Andrassy tea-vaj kapható Piac-u. 61. sz. a. Klein Antal és Társa csmegeüzletében.

Fiatalkereskedés festék szakmában jártas előnyben, azonnal alkalmaztatik Weisz festék-kereskedőnél Hatvan-utca 11.

Minimax tűzőtő-készülék, használt állapotban, megvételre keresek. Király Nándor, Hajdunánás.

Kereskedelmi esetleg 4 polgárit végzett leányt keresünk irodába. Cim a kiadóban.

Csomagoló géppel, gyáddal, Müller H. Fia cégnél azonnali alkalmazást nyerhet.

Szilvacsefű (szilvamoslékot) bármely mennyiségben vesz a folyó napi áron Áron Miksa cég főzdeje Debrecen Kishegyesi-ut. 3.

Firnisz, Terpentin, Szobalakkok

minden egyéb festékárú olcsó árban és minden mennyiségben beszerezhető

WEISZ
festéküzletében
HATVAN-UTCA 11.

100 liter házi ital

frissítő, jóízű és szomjat oltó, csekély költséggel házi által készíthető. Kapható: narancs, alma, grenadine, málna, citrom, ananász, borsmenta, narancs, citrom, mély, gyöngy, — Sikertelenség kizárva. — Ezek a házi italok nyáron behűtve és télen forralva, rum és pálinka helyett élvezhetők. — Az alkalmi ára pontos előírással együtt utánvétellel bérmentve K 450. — Öt ilyen adaghoz 1 adagot ingyen adok. — Gyógyszerek, gyárak, nagyobb háztartások, műhelyek stb. számára megkezdhetetlen, mert a munkás felhívást, nem részegedik meg tőle és munkaképessége nem csökkenik.

GROLICH JÁNOS, Angyal-drogéria,
Brúna 619. sz. (Morvaország).

Kifutó fiu

felvétetik a kiadóhivatalban.

SOMOSSY LÁSZLÓ
DEBRECEN, Kistemplombazár
HAJDUVÁRMEGYE SZÁLLÍTÓJA.
Intézeti fehérneműek

előírás szerint.

Paplanok — matracok — flaneltakarók — zsebkendők — esőernyők — harisnyák — asztalneműek
nagy választékban!

Fűszerkereskedő segéd és tanuló felvétetik. Király Nándor, Hajdunánás.

Tiszteséges házaspár házmesternek felvétetik. Széchenyi-u. 44 szám.

Cséplést kitűnő géppel vállalkozó most Nagyszepes Őri dűlő 17 szám alatt dolgozom. Ajánlatot kérek oda vagy Péterfia 23. szám borbélyműhelybe Nagyváthy gépész.

A valódi PALMA

SZESZ
elsőrendű házi szerek kivül abszolút alkoholt és vegyiszta mentolt tartalmaz és éppen ezért minden házban nemcsak külsőleg, hanem belsőleg is állandóan igénybe veszik. A

PALMA

SZESZ
már a hadbíróságs előtt csatlapítja a fájdalmasokat. Erősítő és hűsítő hatásánál fogva melegben, hidegben egyaránt nagy szolgálatot tesz katonáknak a háboruban. Hogy mily nagy szolgálatot teljesít a

PALMA

SZESZ
a katonáknál, legjobban bizonyult az a körülmény, hogy a magyar katona el sem indul néhány üveg

PALMA

SZESZ
nélkül és magyar katonát hozzátartozóik

PALMA

SZESZ
nélkül el sem engedik.

A Palma alapárul:
Próba üveg ára . . . 40 fill.
Közép üveg ára . . . 1.— kor.
Nagy üveg ára . . . 2.— kor.

Dr. SZELENYI ÁRPÁD

gyógyszerész
Debrecen, Piac-utca 30.
Kossuth-patika.